

Термінове повідомлення №13 про появу та розвиток шкідників і хвороб
сільськогосподарських культур

САРАНОВІ

Сприятливі кліматичні умови (висока температура повітря і тривала посуха) сприяють масовому розмноженню та збільшенню чисельності небезпечного багатоїдного шкідника – сарани в південних областях України. Так, спалахи саранових відмічено в Херсонській, Одеській та Запорізькій областях. Спостерігається масове пошкодження рослин шкідником.

Прус (сарана італійська) шкодочиний у стадіях імаго і личинки. Шкідник є широким поліфагом і здатний успішно розвиватися, харчуючись практично всіма рослинами: хлібними злаками, бобовими, олійними, овочевими, технічними, баштаними культурами, виноградом та інші. Дорослі комахи пруса бурувато-сірого кольору задні крила прозорі, в основній частині рожеві. Італійський прус має дві форми поведінки - одиночну та стадну. При невисокій чисельності кожна личинка чи доросла комаха живе самотійно, а при високій щільності популяції особини згуртовуються (стадна форма). У пересуванні усі вони дотримуються одного напрямку. Доросла сарана при знищенні рослин та за високої температури перелітає колоніями на значну відстань (до декількох десятків кілометрів).

Сарана перелітна (сарана азіатська), як і деякі інші види саранових, належить до числа потенційно небезпечних багатоїдних шкідників сільськогосподарських рослин. В Україні зустрічається в заплавах річок. Бурувато-сірого або бурувато-зеленого кольору. Надкрила вузькі, довгасті, брудно-бурувато-жовті або зелені, в густих бурих плямах і крапках. Крила, широкі, віялоподібні, жовтуваті або зеленуваті, на вершині безбарвні, на кінцях трохи затемнені. Має дві фази: поодинокую (північні райони) і стадну (південні райони). Личинки з яєць виходять у травні. Протягом місяця вони живляться зеленими частинами різноманітних рослин. Молоді особини швидко розвиваються і ростуть. Типовими їхніми резерваціями – є плавні великих річок, узбережжя озер та морів. Масові розмноження відбуваються через великі проміжки часу, після 2-3 жарких і сухих років.

Управління фітосанітарної безпеки Головного управління Держпродспоживслужби в Тернопільській області рекомендує спеціалістам господарств провести моніторинг території на виявлення наявності та визначення чисельності саранових, організувати постійний нагляд за розвитком саранових та при необхідності провести локалізацію вогнищ надпорогової їх чисельності.

Обстеження слід проводити в першу чергу на занедбаних сільськогосподарських угіддях, пасовищах, неугіддях, луках, узбіччях доріг, плавнях річок. Обстеження проводяться рано вранці або пізно ввечері, коли саранові перебувають на рослинах у стані відносного спокою.

За чисельності личинок італійського пруса 2–5 екз/кв.м, нестадних саранових – 10–15 екз/кв.м проводять захисні заходи. Основну масу личинок стадних саранових слід ліквідувати до закінчення розвитку третього-четвертого віків, до окрилення сарани. Обробки проводять вранці та ввечері, коли комахи перебувають на рослинах. Осередки підвищеної чисельності слід локалізувати дозволеними препаратами на основі однієї із діючих речовин: альфациперметрин, 100 г/л; лямбда-цигалотрин, 50 г/л; хлорпірифос, 500 г/л + циперметрин, 50 г/л; лямбда-цигалотрин, 106 г/л + тіаметоксам, 141 г/л; ацетаміприд, 200 г/кг; піриміфос-метил, 500 г/л; ацетаміприд, 100 г/кг + лямбда-цигалотрин, 30 г/кг; люфенурон, 50 г/л. За температури повітря вище 25°C ефективніші фосфорорганічні інсектициди або суміші препаратів.

У разі виявлення осередків саранових необхідно терміново повідомити про це Головне управління Держпродспоживслужби в Тернопільській області.

При проведенні захисних обробок використовуються пестициди згідно з «Державним реєстром пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні», з дотриманням регламентів їх застосування. До роботи з пестицидами і агрохімікатами допускаються лише ті особи, які мають посвідчення про право роботи з пестицидами. Під час проведення захисних заходів потрібно дотримуватися правил техніки безпеки та керуватися Державними санітарними правилами ДСП 8.8.1.2.001-98 «Транспортування, зберігання та застосування пестицидів у народному господарстві».